

Zlatko Šešelj

LATINA ET GRAECA,
Institut za klasične jezike i antičku civilizaciju

Kad se grupa studenata Filozofskog fakulteta prije pune 33 godine osjetila potrebu da o svojoj struci obavijesti javnost, nije ni slutila da će taj projekt – nazvan LATINA ET GRAECA – postati tijekom vremena jedna od okosnica hrvatskih *studia classica*. Uz Odsjek za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i onoga u Zadru, uz Klasičnu gimnaziju u Zagrebu i Klasičnu gimnaziju “Natko Nodilo” u Splitu, te u isto vrijeme utemeljeno Hrvatsko društvo klasičnih filologa, koji su pretežno skrbili o obarzoj strani klasičnih studija, časopis LATINA ET GRAECA otvorio je nužan prostor komunikacije struke i javnosti. Prvo časopis skromne forme, ali sadržaja okrenutog svim zainteresiranim čitateljima – od učenika do znanstvenika – pa do biblioteke koja je dosad obuhvatila gotovo stotinu svezaka različitih djela (od glavne biblioteke dvojezičnih izdanja preko biblioteke “Libellus”, do Priručnika i Radova), ovaj je projekt otvorio prostor promišljanju o potrebi (i mogućnostima) snažnije afirmacije antičkih dometa i antičke baštine posredovanih klasičnim jezicima. Naklada časopisa, a osobito odjek biblioteke uvjerali su nas da postoji u nas dostatan i stalan interes za djelima grčke, rimske i latinističke književnosti, te za djelima koja o antici i njezinim utjecajima govore današnjim generacijama.

Već je prije petnaestak godina postalo jasno da je projekt LATINA ET GRAECA prerastao entuzijastički poticaj kojim je nastao i da je za dalji napredak cijele struke potrebno – ne zanemarujući ni na trenutak entuzijizam okupljenih oko uredništva LATINA ET GRAECA – potražiti institucionalni okvir za dalje korake i nove projekte. Prvi su koraci u tom smjeru napravljeni – no sustav u kojem smo djelovali nije dopustio stvaranje takve institucije.

Prilike koje su nakon 1990. snašle Hrvatsku – rat prije svega, a potom i nerazumijevanje institucija – onemogućili su nakratko i samo izlaženje časopisa, usporili rad na knjigama, a sasvim odgodili razmišljanje o institucionalnim rješenjima kojima smo težili.

No oporavak cijelog projekta LATINA ET GRAECA, dolazak mladih stručnjaka, novi mediji koji nam stoje na raspolaganju kao i nove potrebe u 21. stoljeću (a one, po našem mišljenju, uopće ne umanjuju potrebu za klasičnim jezicima i potrebu za neposrednim uvidom u antičko iskustvo), uvjerali su nas

da je potrebno krenuti dalje. I tako smo odlučili pokrenuti institut LATINA ET GRAECA definirajući potrebu za takvom institucijom te određujući područje djelovanje te institucije.

Potreba

Klasični jezici sadržaj su brojnih entiteta, ali ti entiteti djeluju **parcijalno i rastrkano**. Svaki se od njih bavi svojim poslom: škole nastavom, fakulteti nastavom i istraživanjem, Društvo popularizacijom, uredništvo L&G izdavaštvom. Ova dva posljednja djeluju sasvim amaterski i ovise o entuzijazmu nekoliko ljudi. Nedostaje mjesto koje bi – bez ambicije da se ponaša pokroviteljski - profesionalno obavljalo čitav niz poslova koji čine krvotok struke. Cijeli taj prostor pokrio bi Institut za klasične jezike. Osnovna djelatnost Instituta sastojao bi se od razvijanja svijesti o potrebi kreativnog dijaloga s kulturama koje se iskazuju grčkim i latinskim jezikom. Taj se zadatak ostvaruje svim oblicima distribucije i implementacije znanja o tim kulturama u svim potencijalno zainteresiranim segmentima društva. Ova “popularizatorska” dimenzija aktivnosti Instituta svoju podlogu ima u znanstveno-istraživačkom radu.

Područje rada

Pet je područja rada koja bi pokrivala ta institucija:

Istaživanje

INDOK (knjižnica s knjigama i časopisima, hemeroteka, dijateka, novi mediji; bibliografija; obavijesti svih vrsta o domaćim i međunarodnim događanjima, susretima, natjecanjima itd.)

Savjetovanje (suradnja s izdavačima i elektroničkim medijima, popularizacija, predavanja, edukacija edukatora i sl.)

Organiziranje seminara (organiziranje u vlastitom dvorištu, sudjelovanje na međunarodnim seminarima i sl.)

Izdavaštvo (projekt L&G: časopis, knjige, novi mediji, WEB i sl.)

Djelatnost Instituta obavljala bi se u trima osnovnim pravcima:

IA. Kao neposredna aktivnost širenja znanja o grčkom i latinskom i njihovim kulturama, s početnim akcijama:

a) “Antika kod kuće” – javni internetski servis, na kojem bi zainteresirani pojedinci mogli dobiti informacije o antici od kvalificiranih stručnjaka i, prije svega, informacije o tome gdje se na internetu mogu naći različiti relevantni podaci; u drugoj fazi organizirali bi se interaktivni internetski tečajevi o pojedinim temama koje proizlaze iz djelatnosti Instituta;

b) “Antika za svaku dob” – niz tečajeva različitih stupnjeva složenosti namijenjenih odraslima, od ljudi kojima to može pomoći u struci do umirovljenika.

IB. Za ovaj segment djelatnosti trebalo bi obrazovati »propagatore« koji bi se »regrutirali« iz različitih grupa: od mladih stručnjaka za antiku, klasiku i njihove nasljednice (klasičnih filologa, arheologa, povjesničara itd.), preko onih koji su završili neku od klasičnih gimnazija i zadržali afinitet prema antici, bez obzira na njihove kvalifikacije, sve do onih koji uspješno završe neki od tečajeva u organizaciji Instituta.

2. Kao *formiranje stručnog savjetovališta* za one koji se žele posvetiti nekoj od tema koje su u kompetenciji Instituta, dakle, na primjer, za izdavače kojima se daju različite obavijesti, od onih o kvalificiranim prevodiocima ili o tekstovima koje bi trebalo prevesti do onih o tome kako se transponiraju antička imena u naš jezik. Početne faze obuhvaćale bi:

- sastavljanje baze podataka o svim relevantnim *siteovima* na internetu;
- sastavljanje baze podataka o svim relevantnim stručnjacima koji djeluju u Hrvatskoj;
- nastavljanje rada na bibliografiji antike;
- nastavljanje izdavačke aktivnosti biblioteke *Latina et Graeca*.

3. Kao *znanstvena djelatnost* na široko koncipiranim projektima, čiji bi se rezultati mogli prezentirati i u popularnijim oblicima. Prvi takav projekt mogao bi biti “Znakovi antičkih kultura”, s početnim segmentom “Antički grad u današnjici”, unutar kojeg bi se istraživala sva svjedočanstva o antičkim gradovima, od literarnih do arheoloških, i u kojem bi sudjelovali najrazličitiji stručnjaci. U okviru projekta organiziralo bi se i znanstveno i stručno usavršavanje njegovih sudionika.

Kako su svi pokušaji da se takav institut pokrene kao javna ustanova su propali, jedini je mogući put privatni institut. Stoga su članovi uredništva časopisa LATINA ET GRAECA, kao fizičke osobe, te Privatna klasična gimnazija, kao pravna osoba, pokrenuli pravni postupak osnivanja takvog instituta. Sam je postupak trajao dosta dugo, no odlukom Trgovačkog suda u Zagrebu 17. listopada 2006. godine LATINA ET GRAECA, institut za klasične jezike i antičku civilizaciju upisan je u registar Trgovačkog suda i time započeo svojim radom. Nakon upisa u registar pred nama je cijeli niz organizacijskih koraka, a onaj stručni dio, onaj slijed zadataka koje smo zapisali započet će već od prvih dana 2007. godine.